

Artikel van de Maand – April 2009

Geestelijke krachtmetingen als zendingsmethode – I – Exodus

Door Dr. Steef van 't Slot



Afwisselend met onze serie van twaalf zendingsthema's in Genesis kijken we naar bijbelse voorbeelden van geestelijke krachtmetingen op het gebied van missionaire frontgevechten.

Geestelijke krachtmetingen in de Bijbel (waar die term trouwens niet voorkomt) zijn door God geïnitieerde ontmoetingen tussen Hemzelf en een mindere, tegenstrevende macht die zich als god voordoe. In zulke ontmoetingen wint God altijd: Hij is de Almachtige. Zulke ontmoetingen vinden in tijd en ruimte plaats, maar altijd op plaatsen waar Gods Koninkrijk op het punt staat het rijk der duisternis te verdringen. Hier verschijnt het wereldzendings-thema.

Tot zover is het opwindend, maar zodra menselijke agenten Gods uitverkoren instrumenten worden om geestelijke krachtmetingen uit te voeren – en dat is altijd het geval – kan het een griezelige ervaring voor ze worden. Mozes probeerde vijfmaal voor de eer te bedanken.¹

De periode van de Plagen was een oordeel over de goden van Egypte.² In het begin van de confrontatie zien we dat Mozes naar Farao gestuurd wordt om voor hem te staan 'als God'.³ We zien hier de eerste grootschalige door mensen uitgevoerde geestelijke krachtmeting plaatsvinden. De representanten van de vijand waren Jannes en Jambres.⁴ Ze probeerden Mozes en Aäron viermaal⁵ te weerstaan. De Egyptische tovenaars imiteerden de wonderen die Mozes uitvoerde driemaal, maar vanaf de vierde keer realiseerden ze zich dat ze geen partij waren voor de God van Israël.

De plagen waren alle van een aard dat ze bepaalde Egyptische goden aanvielen of belachelijk maakten, zo hun ongoddelijkheid tegenover de ware God bewijzend. In Gods opdracht arrangeerde Mozes een conflict tussen het Hemelse en het helse, tussen God en de goden.

In Egypte werd de Nijl aanbeden als god van leven en vruchtbaarheid. Aan deze god (Hapi) waren veel Hebreeuwse jongetjes geofferd. Toen God die god sloeg kwam het bloed van deze kleinen aan het licht.⁶ Het water veranderde in bloed (de eerste plaag). De Egyptenaren aanbaden eveneens verschillende vissoorten, en omdat de Nijlgod werd geslagen kwamen ook de vissen onder het oordeel – zodat ze stierven.

De tweede plaag (kikkers) betekende een aanval op de 'godin der opstanding' Heka (of Heqet, die als kikker werd afgebeeld), waardoor opnieuw een aanbeden stuk natuur werd geoordeeld.

Set, de vader der goden in de Egyptische pantheïstische vergadering en beschermheer van de oogst, werd geslagen in de derde plaag (muggen).

¹ Ex. 3:11,13; 4:1,10,13

² Ex. 12:12b

³ Ex. 7:1

⁴ 2 Tim. 3:8

⁵ Ex. 7:8-12, 17-22; 8:5-7, 16-19

⁶ Vergelijk deze gedachte met Gen. 4:10, waar Abels bloed 'riep van de aardbodem'

De *vierde* plaag (steekvliegen) daagde het afgodische geloof uit, dat vliegen reproducerende en scheppende kracht zouden bezitten. Daarom doodde niemand vliegen. Hier werd een oordeel uitgesproken over Beëlzebub ('heer der vliegen'), die overeenkomt met de Filistijnse god Baäl-Zebub⁷ waartegen Elija optrad. In het NT wordt hij 'overste der demonen' genoemd.⁸ Het waren behoorlijke geestelijke krachtpatsers waar Mozes en later Elija tegenover stonden. Het hoeft ons niet te verbazen (gezien de overeenkomsten tussen de bedieningen van deze twee mannen), dat we later een vergelijkbaar tweetal zullen zien optreden als de Twee Getuigen.⁹

De Egyptenaren aanbaden een groot aantal dieren, en met de *vijfde* plaag (veepest) werd een oordeel geveld over de stiergod Apis.

Voor de *zesde* plaag gooide Mozes op Gods bevel een handvol as van een oven in de lucht, die op de mensen neerdaalde als zweren. Die oven was waarschijnlijk een plaats waar mensenoffers werden gebracht aan de 'koningin-moeder-van-de-hoogste-hemelen', Neit. Door mensen te offeren moeten de Egyptenaren gedacht hebben verdere rampen te kunnen voorkomen.

De *zevende* plaag (hagel, onweer en vuur) was gericht tegen Shu, de god van de atmosfeer en zijn collega's Isis en Osiris. Geen van hen was in staat de slechte weersomstandigheden te veranderen.

De *achtste* plaag oordeelde de god Seraja, die geacht werd het land tegen sprinkhanen te beschermen. Het geloof van de Egyptenaren moet heftig gewankeld hebben bij het zien van zoveel incompetentie van hun goden in hun eigen 'specialiteit'.

De *negende* plaag (duisternis) maakte de belangrijkste van hen belachelijk: de zonnegod Ra. Na drie dagen moeten de mensen gedacht hebben dat hun god doodgegaan was.

De *tiende* plaag was geen oordeel over een god; geen enkele cultuur kent er een die uiteindelijk tegen de dood kan beschermen.

Farao werd in Egypte als god vereerd en was daarom de belangrijkste menselijke tegenstander van Mozes & Aäron in deze geestelijke strijd. Zoals gewoonlijk ging de strijd feitelijk om aanbidding.¹⁰ God eiste dat Zijn volk Egypte zou verlaten om Hem te aanbidden. Farao weigerde.¹¹ Viermaal stelde hij een compromis voor¹² en toonde zo zijn rebelse houding tegenover God. God accepteerde nooit Farao's voorstellen: opstandige mensen kunnen onmogelijk met God onderhandelen.

Verder merken we op dat naarmate de vervolging toeneemt¹³ Gods Zelfopenbaring eveneens toeneemt. In het volgende hoofdstuk presenteert God Zichzelf viermaal als 'IK BEN' en spreekt Hij Zijn machtswoord 'Ik zal' achtmaal.¹⁴

Het is opmerkelijk dat Farao zijn hart vijfmaal verhardt¹⁵ alvorens God het driemaal verhardt¹⁶ hem op die wijze bevestigend in zijn opzettelijke en consequente keuzes. Dat is een klap in het gezicht van de verdedigers van de 'uitverkiezing-tot-verdoemenis' leer. God is nooit onrechtvaardig, zelfs niet tegenover zijn geduchtste tegenstander. Farao had zijn leven niet eens hoeven verliezen als hij niet nog een laatste oorlogsdaad tegen Israël ondernomen had – waarbij hij met zijn leger verdronk.

⁷ 2 Kings 1:2

⁸ Matt. 12:24

⁹ Rev. 11:3-12

¹⁰ Ex. 5:1; 8:1; 9:1,13; 10:3

¹¹ In feite eiste Farao de 'aanbidding' voor zichzelf op. Vrees, slavernij en gevangenhouding zijn negatieve aanbiddingsvormen omdat de aandacht van de onderdanen naar de onderdrukker gedwongen wordt, die hen geen ruimte laat enige andere God te aanbidden.

¹² Ex. 8:25 ('hier'), 28 ('niet ver'); 10:11 ('alleen de mannen'), 24 ('zonder het vee')

¹³ Ex. 5:5-9

¹⁴ Ex. 6:1-8

¹⁵ Ex. 7:13,22; 8:15,19,32

¹⁶ Ex. 9:12; 10:1,20